

Mještani se žale na smrad, a Vrček se žali da je izložen javnom linču: “Razmišljam o prodaji, imam upite”

 varazdinski.net.hr/vijesti/drustvo/13407590/mjestani-se-zale-na-smrad-a-vrcek-se-zali-da-je-izlozen-javnom-lincu-zbog-svega-toga-razmisljam-o-prodaji

23. studenoga 2024.

Drago nam je zbog uspjeha obitelji Vrček, ali ne može on biti ostvaren nauštrb naše kvalitete življenja, poručuju mještani Črnca i Poljane.

Kad je obitelj **Dalibora i Melite Vrček** pored svoje svinjogojске farme u **Črncu Biškupečkom** 2016. godine dovršila izgradnju bioplinskog postrojenja, kao prvo takvo u Hrvatskoj, bila je to jedna lijepa priča o poljoprivredi budućnosti.

Obitelj Vrček uzgaja prvoklasne svinje, a njihov izmet pretvara u – struju!

Gnojovka iz farme u tome je sustavu postala, zajedno s travnom i kukuruznom silažom, ulazni materijal u postrojenje u kojem sve to zajedno fermentira te stvara plinove koji pogone turbinu za proizvodnju električne energije. U procesu nastaje i toplinska energija, koja se koristi za grijanje farme. Ono što ostane preradom naziva se digestat i zapravo je organsko gnojivo za primjenu na poljima. Riječ je o zaokruženom, održivom proizvodnom ciklusu, koji uz to, predajom električne energije u javni opskrbeni sustav, stvara i dodatan prihod.

Vrčekovi su realizirali zaokruženi projekt po uzoru na najbolja europska rješenja (Foto: Vjeran Žganec Rogulja / PIXSELL)

“Trebalo je tu puno volje, reda i rada. I puno ljubavi. I trebala je jasna vizija kako sve svoje snove pretočiti u javu. Više no dobrodošlo je razumijevanje susjeda kojima nije smetala farma svinja u blizini kuća i koji su dozvolili da se na njihovu zemljištu kopa i gradi dalekovod za potrebe bioplinskoga postrojenja”, pisali su u to vrijeme domaći mediji.

Mještani se bune zbog smrada

No to razumijevanje, kako se čini, s vremenom je okopnilo. U posljednje vrijeme sve je više stanovnika okolnih naselja – **Poljane, Črnca, Jalkovca** – koji se žale na iznimno neugodne mirise i zbog toga prozivaju upravo gospodarstvo Vrčekovih.

Dalibor Vrček zna da se u posljednje vrijeme Varaždin kupa u smradu. Svjestan je mirisa koji muče ne samo stanovnike prigradskih naselja, već koji nerijetko dolaze i do središta grada. No, tvrdi, njegovo gospodarstvo nije izvor tih mirisa.

Ti neugodni mirisi ne potječu s našeg gospodarstva, kaže Vrček (Foto: Vjeran Žganec Rogulja / PIXSELL)

Pritom ne negira da se i s njegova gospodarstva šire mirisi, ali inzistira na tome da su to normalni mirisi sela.

“Probleme stvaraju doseljenici, koji misle da se u selima treba osjećati samo miris lavande ili sličnog pa pišu prijave i svašta po društvenim mrežama”, komentira vlasnik imanja.

Dotepenci s “finim” nosevima

No ti “doseljenici” kažu da oni znaju što je to miris sela. I ne samo sela.

“Živjela sam u Kućanu. Tamo smo osjetili čak i mirise iz pročistača i mirise bala. Vjerujte, ovo ovdje je puno gore”, kaže Lucija. I misli da nije baš lijepa Vrčkova primjedba o “finim” nosevima: “Ruga nam se preko novina kad govori o tome da mi očekujemo miris lavande.”

Osim toga, dodaje, njezin suprug u Črncu živi oduvijek i jednako misli o tome smradu koji se širi prigradskim naseljem. I zna da tako nije bilo prije.

“Svi mještani govore isto, pa tako i moj suprug. Pritom o obitelji Vrček on ima samo riječi hvale. I drago nam je zbog njihova poslovnog uspjeha. Ali ne može se uspjeh ostvariti nauštrb naše kvalitete življenja. Mora i on nas razumjeti”, kaže Lucija.

“Gosti su zbog smrada trčali u svoje aute”

Luka iz Poljane isto nije “dotepenec”. Živi tamo cijeloga života.

“Uvijek se osjetio miris sela, na to smo navikli. Nikad nam ni farma svinja nije smetala. Mirise s nje povremeno smo osjetili, ali to nikad nije bilo ništa neizdrživo i nesnosno. Sve do prije godinu dana ili nešto više”, kaže Luka.

I Lucija će reći da je prošloga ljeta bilo najgore ikad:

“Bilo je neizdrživo. Zatvarali smo prozore, nismo mogli izaći u dvorište, sjesti na terasu. Bio je to miris od kojega se čovjeku želudac okreće. Kad su nam došli gosti, na odlasku su trčali u svoje automobile, zgroženi mirisom. Pitali su se kako tu možemo živjeti.”

Problem u biootpadu?

Problem je eskalirao, ukazuje Luka na novi detalj, kad se na imanje Vrčkovih počeo dovoziti biootpad. “Dovozi se iz cijele Hrvatske. Mogu se vidjeti kamioni dalmatinskih registracija”, kaže.

Biootpad u Črncu vozi i varaždinska **Čistoća**, od vremena kad je u sustav prikupljanja otpada uvedena i takozvana “smeđa kanta”, namijenjena biološkom otpadu iz kućanstava.

“Godišnje prikupimo oko 1.600 tona, ali to raste, doći će i do 2.000 tona. Po toni plaćamo 106,18 eura”, kaže **Zoran Svetec**, direktor Čistoće.

No kapacitet Vrčkovog postrojenja, piše u dozvoli za gospodarenje otpadom, je 18.000 tona godišnje. Osim toga, odmah do postojećeg bioplinskog postrojenja izgrađeno je još jedno, istog tog kapaciteta. Vlasnik tog postrojenja je tvrtka **Clip Bio Plus**. Osnivač te tvrtke je tvrtka **One Clip**, sa sjedištem u **Češkoj**. Ta je tvrtka na obližnjoj parceli izgradila i **kompostanu**.

Dva postrojenja jedan do drugoga, u blizini je i kompostana (Foto: Goran Štimec)

S obzirom na kapacitete za gospodarenje otpadom tih dviju postrojenja, pa i kompostane, očigledno su bitno porasle količine organske materije koja se u Črncu prerađuje. Luka nema dvojbe oko uzroka problema koji muči njega i njegovu obitelj.

“Nije da sam uvjeren da to ima veze s biotpadom, znam da to ima veze s biootpadom”, kaže.

Problem u zaoravanju digestata?

Mještani kažu da se mirisi šire kad se digestat, organski nusprodukt iz postrojenja, razvozi po okolnim poljima. Preporuka je zaorati ga u roku od 24 sata. Evo što Dalibor Vrček odgovara na to:

“Digestat ne samo da zaoravamo u zakonskome roku, već ga i prilikom aplikacije na zemljište specijalnim deponatorima deponiramo u zemlju, što višestruko sprječava neugodu mirisa u odnosu kada se digestat po zemljištu raspršuje raspršivačima”. Na taj način, dodaje, u potpunosti se sprječava isparavanje dušika u atmosferu.

Što piše u dozvoli

Dozvola za gospodarenje otpadom propisuje Vrčeku obvezu mjerenja emisije onečišćujućih tvari iz plinskih motora. To mora raditi jednom godišnje.

Ima u dozvoli nešto i o “izbjegavanju pojave neugode uzrokovane mirisom”. To se radi tako, piše u elaboratu, da se “otpad koji može prouzročiti neugodne mirise utovaruje direktno iz kamiona u bioplinsko postrojenje, bez potrebe skladištenja.”

Gospodarstvo naravno da skladišti otpad koji pristiže. A taj otpad čine razni industrijski muljevi te kuhinjski, kao što je onaj koji dovozi Čistoća, i sličan. Na imanju ga ni u jednom trenutku ne bi smjelo biti više od 138 tona.

Na gospodarstvu smije biti uskladišteno najviše 138 tona otpada

Inspekcijski nadzor

Mještani su svoje probleme s mirisom prijavili inspekcijskim službama. Inspektori su izašli na teren i utvrdili određene nepravilnosti.

“Rješenjem je naređeno vlasniku obrta bioplinskog postrojenja koji gospodari otpadom da izvrši ispitivanje putem akreditirane osobe na postojanje neugodnih mirisa”, odgovor je koji smo dobili od Državnog inspektorata.

Rok je bio 1. rujna i Vrček je napravio kako mu je bilo naloženo. “Navedeno ispitivanje izvršili smo u propisanome roku te nisu utvrđene nepravilnosti vezane uz neugode uzrokovane mirisima”, kaže Vrček, a to potvrđuje i Inspektorat.

Mještane, očekivano, ne zadovoljava takav rezultat mjerenja. Kako i bi, kad im njihovi nosevi govore nešto sasvim drugo.

“Bilo je razdoblja kad je smrdjelo baš svaki dan. Ali u pravilu smrdi periodično, ne smrdi uvijek. Kako možemo znati kad su rađena mjerenja i u kojim točno uvjetima?”, pita se Lucija.

No napominje da je stanje ipak malo bolje otkako je inspekcija izašla na teren. “No to ne znači da je onako kako treba biti. Samo ne smrdi baš svakoga dana, kao što je to bilo ranije”, napominje.

Vrček razmišlja o prodaji

Dok se mještani bune, a Vrček odbacuje svoju odgovornost, smrad se i dalje širi Varaždinom. Što dalje? Ako se pita vlasnika gospodarstva, njemu kao da je dosta svega.

“Nećemo više davati nikakve izjave za javnost. Hrvatsko selo u potpunosti je uništeno, hrvatski seljak izložen je javnom linču, na selu više nema životinja, uvoz hrane iz dana u dan sve je veći, hrana sve skuplja... Zbog svega navedenog razmišljamo o prodaji našeg gospodarstva”, kaže Vrček. Upita, dodaje, ima. Navodno je riječ o ukrajinskom poduzetniku.

Hrvatsko selo je uništeno, žali se Dalibor Vrčec i najavljuje da razmišlja odustati od svega (Foto: Goran Štimec)

Luka razmišlja o preseljenju

Promjena vlasnika teško da će umiriti mještane, jer nikad nisu ni rekli da je problem u vlasniku, nego u načinu gospodarenja biootpadom. Ako se ništa ne promijeni, neki među njima također najavljuju velike odluke. Luka ima 29 godina i želi svoj dom.

“Htjeli smo tu, na svojem, sagraditi obiteljsku kuću. Ali ne želim to dok su uvjeti ovakvi. Radije ću negdje živjeti kao podstanar, nego na svojem u smradu.”

(Nastavit će se...)

Serijal tekstova ‘Što to smrdi u Varaždinu’ napisan je uz potporu Agencije za elektroničke medije na temelju Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.

